

Recenze: Ústavní právo. Casebook

eFocus

Ač bude tato anotace stručná, mohla by být ještě stručnější. Vlastně by stačilo vypsat jména autorů, protože nic, pod čím jsou podepsáni, nemůže trpět vážným defektem. Ke spolupráci se tu sešli autoři brněnští, David Kosař a Ladislav Vyhnánek, s autorem pražským, Markem Antošem, a také autorem mezi oběma městy přejíždějícím, Zdeňkem Kühnem. Všichni kombinují tuzemské právnické vzdělání s exkluzivním zahraničním, ze tří čtvrtin americkým, z jedné evropským. A nejspíše právě povědomost o tom, jak a z čeho se v zahraničí učí právo, dala vzniknout této knižní novince.

Ústavní právo je právem nejvíce ovlivňovaným politikou a také ji nejvíce regulujícím, ve zvýšené míře se v něm promítají původně mimoprávní ideje o dobré vládě nebo vztahu státu a občana. Ve srovnání s jinými právními odvětvími tak zde najdeme zvýšený počet norem obecných, ne úplně určitých, programových ustanovení apod. Platí to přinejmenším pro ústavy, jež jsou základem ústavního práva, jakkoliv jeho obsah a rozsah nevyčerpávají. To, co přesně znamenají, poznáváme nejen z jejich textů, ale i z prováděcího zákonodárství, ústavní praxe, judikatury. Zejména u starších ústav se může význam jejich pravidel, jež bychom se samostatně pokoušeli rekonstruovat, od významu pravidel (re)konstruovaných autoritativními interprety dosti odlišovat. To vedlo v mnoha západních zemích, nejen anglosaských, už dávno k tomu, že studovat právo, a to rozhodně nikoliv jen ústavní, znamená především studovat judikaturu. Je to jistě pragmatické (zkoumá se právo, které je za právo považováno těmi, kteří aplikují právo), nemělo by to však vést k pozapomenutí toho, kdo má být vlastně tvůrcem práva v demokratickém právním státě.

V našem prostředí se kreativní role soudců tradičně podceňovala, takže ještě v 90. letech minulého století probíhaly spory podbarvené tím, nakolik měl *Charles de Montesquieu* pravdu, když soudce pojímal jako poněkud bezmyšlenkovitá „ústa zákona“. Přeli jsme se o to, nakolik soudci právo dotvářejí, resp. zda je to legitimní. Nejsem si jist, zda dnes už někdy nejsme konfrontováni s případy, kdy soudci právo i přetvářejí, případně rovnou vytvářejí. Nepěknou praktikou jsou ostatně i mechanické odkazy na prejudikaturu, přičemž čtenáři prvního rozhodnutí v řadě není úplně jasné, co že je to ten validní argument, který už soud později necítil potřebu uvádět či tříbit.

Autoři „casebooku“ nicméně netvrdí, že jejich učební pomůcka se má stát výlučnou, nenahrazuje výklady ideových zdrojů Ústavy, doktrín, platného práva jako celku. Kompenzuje ovšem to, co bývá v učebnicích méně zřetelné, tj. život, praxi, dynamiku. Nabízejí pojetí „ústavního práva, které není uzavřenou množinou předem daných odpovědí, ale naopak otevřeným prostorem množství interpretačních variant“ (cituji z Úvodního slova). V tom je i její hodnota přesahující informace o samotném oboru. Ať totiž chceme, čili nic, právě poněkud nejistému právu absolventi právnických fakult čelí. Nejde přitom o to, že by nemohla existovat „jediná správná odpověď“, leč ne vždy to musí být ta učebnicová.

Kniha je velmi důkladná a současně přehledná (seznam zkratk, rejstřík desítek citovaných nálezů a usnesení Ústavního soudu a v menší míře i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, Nejvyššího soudu, Evropského soudu pro lidská práva, Evropského soudního dvora a několika vybraných ústavních soudů). Rozdělena je do čtyř částí: Základní instituty (základní koncepty; prameny ústavního práva; vztah ústavního, mezinárodního a evropského práva), Ústavní orgány a vztahy mezi

nimi (tripartice mocí a před nimi jako samostatný Ústavní soud), Politický proces (volby a politické strany) a Základní práva (obecné principy jejich ochrany; zákaz diskriminace; právo na život a zákaz mučení; osobní svoboda; politická práva; právo na soukromí; právo na spravedlivý proces; vlastnictví a majetková práva; hospodářská a sociální práva). Dominantní je část věnovaná základním právům, což asi odpovídá jejich praktickému významu, byť mi ve srovnání s tím připadá např. jen něco přes 20 stran k moci zákonodárné jako poněkud málo.

V rámci částí najdeme kapitoly (viz výše) a v jejich rámci tematické oddíly. Stručný výklad pojmu či problému je ilustrován pečlivě editovaným soudním rozhodnutím, po němž následují „Poznámky“, tedy doplňující postřehy nebo otázky. Na konci kapitol jsou krátké seznamy literatury doporučené k prohlubujícímu studiu, příležitostně se objevují rovněž přímé odkazy na literaturu a judikaturu v poznámkách pod čarou.

Různí čtenáři mohou mít podle toho, čím se zabývají, pocit, že v jejich oboru působnosti mohlo být rozhodnutí více. Pochybuji však, že by některé rozhodnutí považovali za špatně vybrané, potažmo autory špatně „nasvícené“. Stejně tak lze o některých autorských vývodech kriticky přemýšlet, což však není vada, nýbrž přednost. Důvodů, proč novou knihu – učebnici číst, tak je celá řada.

doc. JUDr. Jan Kysela, Ph.D.,

Právnícká fakulta UK a Kancelář Senátu

Ústavní právo. Casebook

David Kosař, Marek Antoš, Zdeněk Kühn, Ladislav Vyhnánek

Vydalo nakladatelství Wolters Kluwer v roce 2014, 636 stran, 849 Kč

Publikaci lze objednat >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotáční recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotáční recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtke Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)